Dzieje wsi Zwiniarz

Autor: Alicja Kaczmarek i Anna Wosiak

{smoothgallery album=153}Najstarsze wzmianki źródłowe o Zwiniarzu pochodzą z 1336 roku w związku z rozgraniczeniem wsi „Swiner” i „Hoykenwald”. Wieś została założona w latach 1323-1349 na prawie chełmińskim. W połowie IV wieku powstała tu też parafia. Pierwotny kościół się nie zachował, obecny, wybudowany w stylu gotyckim, został konsekrowany w 1926 roku.

Nagranie: Teresa Kuczyńska, Legenda związana z kościołem w Zwiniarzu

{vm}T181.mp3|L{/vm}

Nasz kościół odkrył jeleń. Bo tu kedysz muszał być teyż koszciół, eno że musziała przyść jaka zagłada. I tu był kosciół kedyś było na te l□iny, tey zwony, nie, i set jeleń – a to były zarosz’la tutaj – i szet jeleń i tymy rogami o te lyne zawadził, nie mógł sie odplountać i sie cofał, co sz’e to bim! bim! tak, nie..I teyn jeleń, wtedy co to ludzie tam chodzili w te, tak jak tera tu mawa (tj. mamy) to tu te jeżioro je, to taka legenda teyz troche z tym jeziorem je, nie – tyn las, no w lesie, no i teyn koszciół tak na takim podwyzszeyniu i tam, tu musziała być jakaś zagłada, bo teraz jak robil□i}, to same kosz’ci so pod tym kosz’cziołem. Tutaj to wieze tam tera remontouwali, to dwa worki kosz’ci ludzkich było. Ale to same kosz’ci, nic wiencyj. To musziała być jakaś zagłada. Źródła poświadczają, że w XVII wieku istniała w Zwiniarzu szkoła parafialna, mająca własnego nauczyciela. W XIX wieku uczęszczały do niej również dzieci z okolicznych miejscowości - Świniarca i Łążyna. Nową szkołę wybudowano w 1887 roku. Nauka wówczas nastawiona była na intensywną germanizację. Język i kultura polska natomiast kultywowane były w środowiskach rodzinnych. Znaczącą rolę w tej kwestii odgrywało również duchowieństwo katolickie. Szkoła podstawowa funkcjonuje w Zwiniarzu do dzisiaj. We wsi ma również siedzibę, założona przed I wojną światową, Ochotnicza Straż Pożarna. W latach 1908-1938 działało tu Kółko Rolnicze, które odegrało olbrzymią rolę, zarówno w zakresie krzewienia wiedzy rolniczej, jak i szerzenia patriotycznych postaw.